

Людмила АНДРІЄВСЬКА

КЛАСИФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ ПАПЕРОВИХ ВИРОБІВ САНІТАРНО- ГІГІЄНІЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

В останні роки значними темпами зростають обсяги світового виробництва продукції санітарно-гігієнічного призначення (СГП) на основі напівфабрикатів целюлозно-паперової промисловості. Вони не поступаються за споживними властивостями аналогічним виробам із нетканих матеріалів (текстиль, бавовна, хімічні волокна).

Із появою нових видів і специфічних властивостей паперової продукції санітарно-гігієнічного призначення та розширенням асортименту змінювалась і їх класифікація. Багато науковців скеровували свої дослідження на виявлення та вивчення нових властивостей санітарно-гігієнічних виробів, що відповідним чином зумовлювало вибір нових класифікаційних ознак. Російські вчені М. В. Фролов і В. А. Горбушин при складанні класифікації у 80-ті роки ХХ ст. як головний класифікаційний критерій виділили вид волокнистої сировини. За класифікацією санітарно-побутові вироби (у той час вони мали

© Людмила Андрієвська, 2011

таку назву) поділялися на дві групи: вироби з паперу, отриманого переважно з коротких рослинних волокон (целюлозних), і вироби, виготовлені з довгих хімічних і натуральних волокон (неткані матеріали) [1].

Саме відсутність чіткої уніфікованої класифікації сучасного асортименту паперових виробів СГП створює багато труднощів при виробництві, ідентифікації, експортуванні та імпортуванні продукції.

Метою дослідження є створення класифікації паперових виробів санітарно-гігієнічного призначення, початковим етапом якого є визначення їх класифікаційних ознак на основі аналізу сучасного асортименту, що й розглядається в цій статті.

Основними видами виробів із паперу санітарно-гігієнічного призначення є: туалетний папір; серветки (столові, косметичні, із просоченням – антисептичні, освіжаючі, гігієнічні та ін.); рушники (для обличчя й рук, кухонні); носові хустинки; скатертини тощо.

Аналіз асортименту виробів санітарно-гігієнічного призначення показав, що світовим лідером у виробництві товарів із паперу СГП є компанія *Kimberly-Clark* (США), яка широко представлена на ринку України. Її асортимент включає: туалетний папір білий та кольоровий, одно-, дво-, тришаровий в рулонах і пачках *Kleenex*, *SCOTT*, *HOSTESS*; серветки для обличчя і рук, для полірування і протирання, професійні та загального призначення.

Асортимент паперових носових хустинок представлено ТМ: *Kleenex aroma* – із запахом полуниці, нектарина, м'яти й ромашки; *Kleenex original* – білі хустинки, зроблені з сировини найвищої якості (первинної целюлози); *Classic* – не містять ароматизаторів та ін. Паперові серветки серії "Дизайн" об'єднують набір 4-х видів серветок різного дизайнерського оформлення, які можуть використовуватися в різних ситуаціях або доповнювати інтер'єр новими кольорними рішеннями.

Асортимент рушників *Kimberly-Clark* має такі позиції: *WYPALL L40* – об'ємні рушники з відмінною вбирною здатністю й вологостійкістю; *WYPALL L35* – з виключно високою вбирною здатністю й вологостійкістю; *WYPALL L30* – цупкі та такі, що швидко вбирають вологу (середній ступінь поглинання) тощо.

Крім зазначених вище видів продукції компанія *Kimberly-Clark* випускає покриття для стільців, робочий одяг і медичні простирадла.

Компанія *Aster* (Німеччина) працює на вітчизняному ринку з 1994 р. і входить до числа найбільших постачальників засобів гігієни та обслуговування як для споживчого, так і для професійного ринку. Її асортимент включає: косметичні паперові серветки, туалетний папір, паперові кухонні рушники, столові серветки, носові хустинки, ватні диски, кульки та палички тощо. *Aster* застосовує технології безхлорового відбілювання, що забезпечує нешкідливість товарів при використанні. Продукція має високий ступінь розчинності у воді, є м'якою і міцною. Усі використовувані барвники також безпечні.

Паперові рушники ТМ *Aster* у рулонах виготовлені як з первинного волокна (целюлози), так і з вибіленої макулатури. Довжина

рулону 120 м. Також випускається туалетний папір у рулонах і в аркушах, покриття для унітазів, медичні простирадла, серветки одно- та двошарові, розміром 33x33 см.

Одноразові скатертини *Creative (Aster, Німеччина)* виготовляють за найсучаснішими технологіями, з міцного ламінованого паперу з ефектом шовку, не пропускають вологу, розміром 120x200 см різних кольорів.

Шведська целюлозна компанія *SCA* відома на ринку під брендом *Zewa*.

Під ТМ *Zewa* випускаються всі категорії гігієнічної паперової продукції. Цей бренд – лідер ринку туалетного паперу. Його асортимент: двошаровий *Zewa Plus*, тришаровий *Zewa Deluxe*, чотиришаровий *Zewa Soft* та *Zewa Sensitive*. Папір м'який, міцний, із чіткою перфорацією та хорошими абсорбуючими властивостями. Кухонні серветки *Zewa* – дво-, тришарові, барвисті, з оригінальним орнаментом – не тільки виконують гігієнічні функції, а й вдало доповнюють сервірування святкового столу. Також виготовляються паперові серветки для обличчя, кухонні рушники з малюнком, носові хустинки.

Корпорація *Georgia-Pacific* (США) – відомий у світі виробник гігієнічної паперової продукції. Компанія виробляє м'який багатошаровий папір під ТМ *Lotus* і вироби з нього: туалетний папір, кухонні паперові рушники та серветки, скатертини, носові хустинки, косметичні серветки [2]. Вся продукція маркується етикеткою, що вказує на відповідність вимогам екологічних стандартів.

За різноманіттям асортименту й за кількістю сегментів вітчизняний ринок практично нічим не відрізняється від європейського й американського. Проте, за різними оцінками, від 80 до 90 % його становить туалетний папір. Показник його річного використання на 1 особу – 0.7 кг. Саме тому інші види паперової продукції не користуються таким попитом, як у європейських країнах: наприклад, показник річного використання паперових рушників і носових хустинок на 1 особу – лише 0.1 кг. На жаль, українські виробники поки не можуть повністю забезпечити потреби споживачів, зважаючи на проблеми переробної галузі та становище економіки країни [3].

Отже, сучасний асортимент паперових виробів санітарно-гігієнічного призначення досить широкий і включає десятки видів. Пропонуємо окреслити наступні класифікаційні ознаки цих виробів: сфера застосування; призначення; вид основної сировини; статеві-вікове призначення; наявність гільзи; цінова категорія; кількість паперових шарів; наявність крепування, барвників і ароматизаторів; наявність перфорації; розмір і довжина паперового полотна; ступінь вбирної здатності та вологостійкості; вид упакування (*таблиця*). Поряд із загальними ознаками виділяють специфічні властивості (бактерицидні та біоцидні) виробів і наявність лікувальних (просочення витяжками лікарських рослин або іншими речовинами).

**Основні класифікаційні ознаки паперових виробів
санітарно-гігієнічного призначення**

Ознаки класифікації	Серветки	Носові хустинки	Туалетний папір	Рушники	Скатертини
Призначення	Столові, сервірувальні, косметичні, антисептичні	Для дітей та дорослих		Кухонні, для рук та обличчя	–
Вид сировини	Ц		Ц; М		Ц
Кількість шарів	Ош, Бш				Ош
Конструктивні особливості	В аркушах		В аркушах, ролеві		
Цінова категорія	"Економ", "Стандарт", "Преміум"	"Стандарт", "Преміум"	"Економ", "Стандарт", "Преміум"		"Стандарт", "Преміум"
Вид оздоблення	Б; К; А; нА; Кр	Б; А; нА; нКр; Пф	Б; К; А; нА; Кр; Пф	Б; К; Кр; Пф	Б; К; нА; нКр; Пф
Розмір, см	33 x 33; 25 x 25	21.5 x 220; 190 x 200	–	23 x 31	120 x 200
Пакування, шт. в упаковці	10, 20, 50, 100	10, 15	2, 4, 8, 16; індивідуальне пакування	2, 4, 8 (рулони); 100, 200 (арк. у пачці)	1, 2, 3 та більше

Залежно від сфери застосування виробу СГП доцільно поділити на дві групи: для особистого (*consumer tissue/ at home (AH)*) та комерційного використання (*tissue for bulk consumers/ away from home (AFH)*). До першої групи належить туалетний папір, паперові рушники, серветки, носові хустинки, скатертини тощо. До другої – туалетний папір і паперові рушники для офісів, підприємств громадського харчування, шкіл.

За обсягами використання у світі домінує сегмент тиссю для особистого споживання (майже 82 %) порівняно з продукцією для комерційного (18 %) [4].

Особливу частину ринку становлять спеціальні вироби, які застосовуються в медичній практиці й відносяться як до першої (серветки для догляду за дитиною), так і до другої групи (стерильні акушерські та хірургічні комплекти, захисні простирадла, одноразові медичні халати тощо).

За сировиною вироби класифікують на ті, що виготовлені з первинної сировини – целюлози (Ц), та з вторинної – макулатури (М).

За статево-віковим призначенням виділяють паперову продукцію для дорослих і для дітей. Цей розподіл зумовлений насамперед особливостями сировини, що застосовується у виробництві та оздобленні продукції. Для виробів дитячого асортименту зазвичай використовують целюлозні сировинні матеріали, до композиції не вводять арома-

тизатори, барвники та інші наповнювачі, що можуть спричиняти алергічні прояви. Пакування такої продукції має відповідне оздоблення.

Наступною ознакою класифікації є конструктивні особливості виробів. Залежно від наявності гільзи паперова санітарно-гігієнічна продукція поділяється на ролеву (рулони туалетного паперу, ролеві рушники) та неролеві вироби (серветки, носові хустинки, скатертини).

За економічними критеріями тисцю поділяють на три основні категорії: "Економ", "Стандарт" (середня цінова група) та "Де люкс", або "Преміум" (високоякісна дорога продукція) [4].

Якість сировини, кількість паперових шарів, технологія виготовлення – все це впливає на позиціонування бренду, під яким продається товар.

За кількістю паперових шарів продукція санітарно-гігієнічного призначення поділяється на одно- (Ош) та багатошарову (Бш). За наявністю крепування її варто поділити на креповану (Кр) та некреповану (нКр). За кольором – біла/вибілена (Б), природного кольору та забарвлена в різні кольори (К); за наявністю ароматизаторів – ароматизована (А) та неароматизована (нА). Туалетний папір, ролеві паперові рушники можуть мати перфорацію (Пф).

Суттєвою ознакою продукції санітарно-гігієнічного призначення також є розмір паперового полотна (серветки, скатертини, простирадла) чи розмір паперового рулона (туалетний папір, ролеві рушники й скатертини та ін.). Наприклад, серветки виготовляють 33x33, 25x25 см, рушники – 23x31, скатертини 120x200 см та інших форматів.

Для таких виробів як туалетний папір, рушники, серветки та носові хустинки значну роль відіграє вбирна здатність, що також є важливою класифікаційною ознакою. Вироби можуть мати як відмінну, високу, середню, так і низьку вбирну здатність.

За видом пакування продукцію санітарно-гігієнічного призначення варто поділяти на одиничну та упаковану по декілька штук (по 2, 4, 8, 10 і більше).

Отже, всі класифікаційні ознаки є доцільними, змістовними та повними з товарознавчої точки зору. Саме тому для підвищення конкурентоспроможності та задоволення вимог споживачів цієї продукції вітчизняним виробникам необхідно враховувати їх у повній мірі при формуванні асортименту виробів санітарно-гігієнічного призначення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фролов М. В. Производство санитарно-бытовых видов бумаги / М. В. Фролов, В. А. Горбушин. — М. : Лесная пром-сть, 1977. — 248 с.
2. Розизная Е. Tissue-Russia / Е. Розизная // Бумага и жизнь. — 2009. — № 6. — С. 6—13.
3. Омеляненко Е. Tissue-Ukraine / Е. Омеляненко // Бумага и жизнь. — 2008. — № 6 — С. 30—38.
4. Андрієвська Л. Основні тенденції розвитку вітчизняного та світового ринку паперових виробів санітарно-гігієнічного призначення / Л. Андрієвська // Товари і ринки. — 2010. — № 1 — С. 41 — 47.